

EXPUNERE DE MOTIVE

Soluții controversate pronunțate recent de către instanțele de judecată din România, precum cea dată de Curtea de Apel Ploiești cu privire la anularea deciziei Curții Constituționale privind anularea alegerilor prezidențiale din anul 2024 sau de către parchete, precum ridicarea de către procurorul de caz a interdicției fraților Tate de a părăsi țara (toate soldare cu plângeri disciplinare adresate Inspecției Judiciare), la care se adaugă numeroasele soluții de încetare a dosarelor penale prin prescripția răspunderii penale din ultimii ani, contribuie major la creșterea gradului de neîncredere a românilor în justiție.

Încrederea în justiție vine în primul rând din încrederea asupra independenței și profesionalismului magistraților care trebuie să facă dreptate, motiv pentru care admiterea în magistratură, formarea profesională continuă și evaluarea magistraților trebuie să beneficieze de o reglementare care să creeze premisele mai sus menționate. Dacă în ceea ce privește admiterea în magistratură și formarea profesională continuă nu s-au observat în ultimii ani derapaje majore, nu același lucru se poate spune și despre sistemul de evaluare a magistraților. Soluțiile judiciare mai sus menționate au fost pronunțate de magistrați, care cel mai probabil au primit calificativul “Foarte bine” la evaluări, regula în sistemul judiciar fiind acordarea acestui calificativ și doar în mod excepțional unii magistrați fiind evaluați “Bine” sau “Satisfăcător”, iar de “Nesatisfăcător” aproape că nici nu poate fi vorba.

Prezenta propunere legislativă își propune să îmbunătățească componenta de evaluare a magistraților din cadrul pachetului legilor justiției adoptate în anul 2022, concret modificând și completând Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor.

Modificările implică reintroducerea evaluării judecătorilor de la Înalta Curte de Casație și Justiție, fiind absolut firesc să nu existe nicio exceptare de la regula evaluării, atingerea unui prag profesional neexcluzând posibilitatea de a exista derapaje, neglijență sau chiar abuzuri. Este inadmisibil să existe o subcategorie profesională care să fie ferită de absolut orice mijloc de a se putea vreodată dispune cu privire la cariera sa în măsura în care din punct de vedere profesional, din diferite motive, la un moment dat nu mai poate exercita profesia astfel cum ar trebui, prejudiciind societatea. De asemenea, se creează discriminare față de ceilalți judecători. Nimeni nu este mai presus de lege.

Pe de altă parte, este fără putință de tăgadă că trebuie eliminat caracterul formal al evaluărilor magistraților. În vederea asigurării corectitudinii unui examen, a unei evaluări în general, legislația adesea prevede posibilitatea ca observatori independenți să poată lua parte la proceduri. Sistemul judiciar are specificitățile lui, iar sistemul observatorilor nu poate fi aplicabil mutatis mutandis. În schimb, implicarea avocaților, partenerii indispensabili ai actului de justiție, în procedura evaluării magistraților ar aduce această procedură mai aproape de realitate. Solicitarea de către evaluatori a unui punct de vedere Baroului din circumscripția instanței sau parchetului în care activează judecătorul sau procurorul evaluat ar putea duce la relevarea unor incidente în activitatea celui evaluat extrem de relevante pentru calificativul final, toate acestea având rolul de a duce la îmbunătățirea actului de justiție. Procedura este una constructivă, cu efecte benefice, deoarece consiliul baroului strânge puncte

de vedere de la avocații din cadrul baroului, le filtrează și structurează, evaluatorii beneficiind de un punct de vedere final, încheiat, pe care îl pot corobora cu celelalte elemente evaluate.

O altă modificare vizează includerea numărului de contestații privind tergiversarea procesului sau privind durata procesului penal admise în cadrul dosarului de evaluare al magistratului pentru a da eficiență acestei proceduri în mod real. În lipsa existenței unor posibile efecte în cariera magistratului pentru astfel de incidente, tendința de neglijare ori desconsiderare a procedurilor - contestația privind tergiversarea procesului, respectiv contestația privind durata procesului penal, face inutilă reglementarea lor *ab initio*.

Nu în ultimul rând, având în vedere că evaluările au loc o dată la 2 ani sau chiar o dată la 5 ani, în funcție de vechimea magistratului evaluat, propunem reevaluarea la 1 an în situația obținerii calificativului "Satisfăcător". Aceasta deoarece premisa *de lege lata* pentru urmarea de cursuri organizate de Institutul Național al Magistraturii în cazul obținerii calificativului "Satisfăcător" este repetarea acestuia la a 2-a evaluare, iar a menține 5 ani un magistrat în sistemul judiciar, pentru a da dispoziții și a pronunța soluții care afectează viața oamenilor, pentru a avea premisele ca urmarea de cursuri de perfecționare să fie obligatorie este complet disproporționat raportat la așteptările cetățenilor de a li se face dreptate când apelează sau se confruntă cu sistemul judiciar.

inițiator: Murariu Oana - ~~deputat~~ USR